

La universitat, un refugi

Els cafès de mala mort i piljors ammenada
mentre s'amenaça de la un altre refugi
invasió alemanya a Suïssa semblava conjurada
i els nostres veïns savoyans i alsacians emprenien co-
ratjosament, el difícil i escabrog camí de la resistència, a Ginebra
començaven les nevades i els rigurosos freds de l'hivern.

Se les vint i quatre hores del dia, jo en passava
set o vuit ^{amb bot} ^{collada} abrigada amb l'abric de pell espellifat i la ma-
ta encomada merència de Joan Van Berchem.

Usava i ... potser abusava de l'apartament dels meus
amics on, pesi a les restriccions, tot hom tenia calefacció.
Però, és clar! no podia instal·lar-ne hi massa hores se-
guides. Els meus amics d'Ingenieurville, Porta i Bossel
també tenien tret a romandre prop dels radiadors elèc-
trics i prop de les estufes enceses

Aderirava ² encara aquell gran esdeveniment: la decisió
irrevocable d'abandonar la música per la literatura,
tuu, ~~abandonar~~ girar per sempre l'esquena a l'Institut
Salvoze. ^{on tant havia patit} ~~matricular-me a la universitat~~ ^{matricular-me a la universitat} ~~li b~~
raria. D'aquell primer trienni universitari jo en servava
molt bons records; Per què no hi tornaria?

Havia passat una colla d'anys allunyat ^{ada} a aquell
centre docent, ^{on} països exòtics i també a Catalunya.
A Catalunya, de moment, no podia tornarhi Però po-
dia tornar a la universitat ~~l'hi trobaria no solament~~ ~~on trobaria a~~
~~de~~ ~~trobaria~~ més ~~de~~ escoles tècniques i intel·lec-
tual que a Winklbried

Un cop a la Universitat vaig ^{a parlar amb} donar-me el secretari de la Facultat. Era monieur Francis Naturalment, ~~no~~

~~no va sobre a semblament~~. ~~Éra un dels meus antics professors.~~
~~una dels de tropics~~
~~univ. de tropics~~ ~~professors de la primera época~~ ~~(monieur)~~ univ. ^{dissimular}

Situa Naturalment ^{Mr. François} ~~no es recordava de mi~~ però ^{ho va} ~~va sobre~~

~~semblament~~ ~~va fer veure que~~ ~~no recordava d'ell~~. Era una mentida innocent que vaig agrair ^{li} ~~entre el professorat~~

Per altra banda ~~des~~ no havia ^{gaire} ~~cap~~ ~~entre el professorat~~
~~els~~ ~~105~~ ~~tres~~ ~~de~~ ~~ls~~ ~~meus~~ ~~antics~~ ~~meus~~ ~~(canviat)~~
~~els~~ ~~presentava~~ ~~algunes~~ ~~avergués~~ ~~més~~, els cabells eren ^{escassos} ~~més~~ ~~blancs~~ ~~més~~

el rictus: més apagat, el somriure ^{Però} ~~més~~ ~~forçat~~, ^{hi} ~~però~~ ^{hi}
regressava a la ^{simplicitat} ~~compagnie~~ ~~de~~ ~~sempre~~, la ~~simplicitat~~ ~~de~~

~~ja~~ ~~en~~ ~~feia~~ ~~den~~ ~~que~~ ~~jo~~ ~~havia~~ ~~marxat~~
de Ginebra: abandonat la universitat facultat

(la prostitució organitzada ~~1921~~ amb garanties d'higiene estu-

~~l'Alina era una religió~~ ~~la facultat i tasca de la Uni-~~
era prohibida a Ginebra ~~versitat~~ literària, sagrada, El fet del ~~la~~ mateix ~~reingrés~~
a la facultat de lletres amb l'afany de trobar ~~hi no~~ ~~assade~~

solament ~~el~~ ~~seu~~ ~~intel·lectual~~: ~~sino~~ ~~per~~ ~~el~~ ~~seu~~ ~~valor~~ ~~si~~ ~~no~~ ~~tràvem~~ ~~d'
gor - ho ni ell ni jo - l'escafostra de ~~la~~ celestiació~~

central, reduïda però no suprimida, ens agra-
nava. Jo assistiria a tots els cursos que m'interess-

ava ~~no calia que em matyiculis~~ -
sin i història de la literatura, italiana i francesa,

reducció, fonètica... Mr. Francis obria els braços
enrgalant ~~la~~ l'interior ~~a~~ l'edifici

- Infi ja ho sabem, sou a casa vostra. Literària

Y així va ser! Mentre hi haquis alguna llig
de literatura ~~a~~ ~~apropada~~ ~~calories~~ ~~per~~ ~~enllumenament~~ ~~a~~ ~~aprofitar~~
a ~~apropada~~ ~~calories~~ ~~per~~ ~~enllumenament~~ ~~a~~ ~~aprofitar~~ ~~Mr~~ ~~han~~

rien trobat a la Facultat de lletres. Ningú tenia avid
d' aprendre (!) com jo entenia que em arribar al ves.

~~1991~~ 3

per la universitat s'enfeguis i es refredés d'A Winkelried

~~me s'hi pogués viure.~~ L'escenari ja no era el mateix
per començar el fred no m'hi deixava viure. Al caper la tempe-
ratura era de 80 graus zero a la seta per més o menys el mateix

mot i pitjor anomenada, en la calor animal, absolutament

gratuïta i una pix pichollette de cerelles fastiguosament fre-

da, en una feien companyia fins l'hora d'anar a dormir.

Monsieur François ~~de~~ ^{me} ~~refusava~~ ^{refusava} la inscripció a qual se
vullia inscriure ^{menys de} a una classe ~~d'assassinada~~. Tot i tot anava
des cosa a la universitat aquell any, valia més improvisar
jo podia entrar, escoltar i veure el que més m'abellia
d'ensenyament que més m'abellia.

Havia obert amplemunt els braços creuant-me tot l'
interior de les classes.

- ~~Trinxi Promoveu i Trixi~~ Sou a casa vostra
Escolten i

Pocs dies em van caldre per a tornar a respirar
com a pimpi aquell ~~amb~~ ambient en altre temps feunib
l'ia. Tot continuava quasi igual. Hom hi notava alguna
~~lamentable~~ ^{lamentable} absència: la del professor de fonètica. Mr. Tadicum
~~la de l'insuperable Tibaudet~~ ^{el d'història de la literatura}
: l'insuperable Tibaudet. En canvi l'inefable Fournet encara
hi era: es conservava miraculosament jove. Pel nostre
curs, Mr. Fournet no havia estat mai Mr. Fournet, sino
"Lammartine" Presidia el club que honorava el poeta-diplomat
francès del mateix nom, llueia cabellera llarga: i xel'na...
El seu tipus ^{el seu posat} ~~era~~ tan perfectament romàntic que qualsevol
mòlt que no evocés Lammartine havia resultat
impimpi.

Em vaig alegrar molt de tornar a veure'l Però més em
va ~~deparar~~ ^{deparar} aixurir veure pujar a la tribuna de l'aula
e'admirat i estimat Henri de Ziegler

(de l'història de
la literatura
francese)

12

al Nobel

~~invidiosos~~ 3 D

de ~~Història de la literatura francesa~~, al meu esti-
mat i admirat Henri de Ziegler. ^{Es conmovia} ~~història~~ prese com una
ursa. Els anys no havien modificat el seu humor
combatiu, no transigia amb Voltaire. Quan comentava el
cèlebre pensador de Ferney (Arxiu Ferney-Voltaire) que mai no
havia estat Sant de la seva devoció ^{Henri de Ziegler} ~~no es descurava~~
~~mai~~ d'afegir: "Ainsi le prétendait cet animal de Voltaire"

Per altra banda, Henri de Ziegler no es conformava
^{als} amb els vells tipus ^{literaris} "rulinaris". Flaubert, Balzac, Colette...
i el gran favorit d'aquella època André Gide (A mi'
la lectura de certes obres d' ~~empreses~~ ^{empreses} Andre Gide, ~~essa paraula vermida~~) feia vomitar

Henri de Ziegler era un gran i sincer admi-
rador de l'escriptor Jaudouès i Ramis. Justament aquell
~~mateix~~ any, la Suïssa Promonde ^{el} presentava ^{com a} el seu convidat

al Nibel -

38.

Henri de Ziegler era un sincer admirador de Ramuz

En llegir-lo i comentar-lo durant la lliçó de literatura, la veu ^{d'Henri de Ziegler es} ~~seu~~ feia vibrant i els ulls li espurtejaven. Perquè, poc a poc, l'admiració i l'entusiasme ~~del mestre~~ ^{del mestre} envers Ramuz, se'n va encarnar. Vaig llegir i estudiar l'obra sencera del poeta Jourdais, li vaig consagrar una larga i minuciosa crònica que vaig presentar a la Universitat de Ginebra

Henri de Ziegler em va fer l'honor de dedicar-me hi tres llibres sencers. Les hores ^{llargues} llegint Ramuz, comentat Ramuz rellegant Ramuz i - amb la tolerant paciència dels altres alumnes - lamentant que ^{a Ramuz} no hi haguessin concedit el Nibel ~~a Ramuz~~ i ~~li haguessin~~ lliurat a les mans pecadores d'André Gide

403 3 E. una part del seu exili
Ventura Gassul que passava ~~temporada~~ a Rauranne
o: havia engrescat a traduir Ramon al castellà. ^{En Ventura i jo hi}
^{front de Barcelona}
didicar un grupat a' hory i l'editorial ~~va~~ va publicar una
de les ^{seves dues representatives} ~~més formoses~~ "Derborance" Però aquesta obra, d'una
bellesa i força ^{poètica i descriptible} ~~or menadores~~, no va tenir cap èxit. Penso
que ^{l'edició castellana} ~~no la~~ va llegir ningú o quasi ningú ^{ivalentes}
Ramon ^{el sublim i original} ~~de gran poeta~~ (Ramon) i ^{autor de moltes d'obres originals i simes} ~~la seva obra~~ Ventura
^{incomparable} Ventura
Gassul, ^{de} Henri de Ziegler i la sempre atropada Aurora
Però ara, ^{ivalentes} ~~Ventura Gassul~~ a ~~seu~~ ^{mateix} ~~base~~ restaven units pel
mateix i ^{precis} ~~lamentable~~, el país de Ramon ^{mateix unit al} ~~seu país~~
la Suisse Romande incapaç de reconèixer un dels valors
~~seus~~ ^{seus} menys discutibles de la literatura francesa d'aquell
temps

4

Amb la universitat; en la universitat, es resolien en part un dels meus problemes: el de la calefacció tèrmica i el de la cultura literària. Però, en fosquiar, les lluminàries en les aules s'apagaven. El jardi des Bastions restava embolcallat en ombres, fredor i silenci. Calia tornar a Winkelried. ¿I qui m'esperava a Winkelried? Solitud, fredor i silenci. Sobretot aquell horrible fred que jo no em veia amb cor de suportar.

4
podia remeiar la manca d'aliment, de col·lories ^{intelectual} ~~de~~ d'interès, autèntic ^{intelectual} / Els catedràtics, ^{en} ~~en~~ ^{deix} ~~deix~~ ^{monseïeu} ~~monseïeu~~ ^{Franc} ~~Franc~~
labor universitària amb una mena de provisionalitat
siempre però superficial. ^{Fino de} ~~de~~ ^{els} ~~els~~ ^{apuntes} ~~apuntes~~ ^{que} ~~que~~ ^{avancien} ~~avancien~~
de fatal pedanteria que acompanya la primera època del
saber aquelles que ~~no~~ ^{als} ~~als~~ ^{estudiants} ~~estudiants~~ la sensació de saber moltes
coses quan en realitat no saben res o tot just comen-
cen ^{entrellucen} ~~entrellucen~~ el que serà més tard una carrera lite-
raria ^o ~~o~~ ^{filosofia,} ~~filosofia, segueix amb constància, ^{el} ~~el ^{entusiasme} ~~entusiasme de sacrifici
No dir que un cop les lletres ^{apagades} ~~apagades; en ^{la} ~~la ^{fació} ~~fació ^{appa-} ~~appa-
gades, ^{les} ~~les ^{clases} ~~clases ^{buides} ~~buides la ^{universitat} ~~universitat es tornava freda; ^{inhòspita} ~~inhòspita~~; ^{totalment} ~~totalment~~
volia refugiarse a Winklered. A Winklered! ^{Pero} ~~Pero~~ ^{Allí} ~~Allí
no s'hi podia viure!
Els dies eren curts, les nits llargues, el fred intens, els
carrers deserts, era el moment de refugiarse en els~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~~

Vaig agafar la costum de refugiarme cada ves-
pre en els ^{establiments públics} ~~meses i sense cap~~ del meu barri ^{cafès i bars} ~~establiments~~
de mala mort i pitjor anomenada, frequentats per la classe

mes baixa de la societat: menques clandestines, ^{atòminades} ~~atòminades~~
A Ginebra, naturalment hom hi troba cafès de ^{les} ~~les~~

categories, ^{socials} ~~socials~~ primer els - els que tots coneixen

els destinats consagrats als turistes estrangers; confederats

Aquells que la fama ha escampat fronteres enllà, els clients
dels quals són els delegats internacionals, els polítics ^{partits} ~~partits~~ amb
de categoria, membres de la Gran Rijá internacional, de la

S. de N. ^{de la} ~~de la~~ O. N. U. del B. G. T. - Exemple: el desaparegut

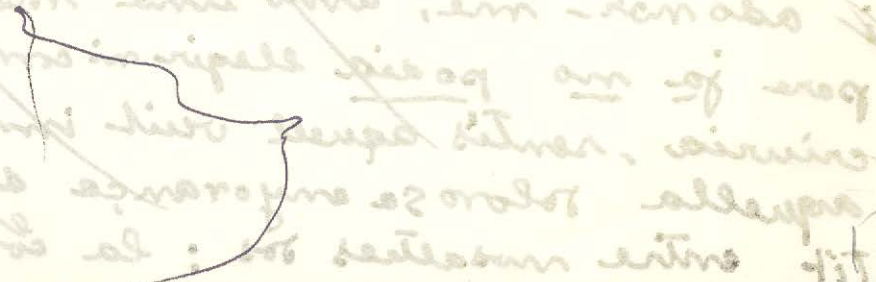
de Bavària on els pobles han escollit en passar ^{la} ~~la~~
uns quants capítols de la Historia del món. Aquests, amb

els més quotidiaris cafès, burgueses de petits i de funcio-
~~naires~~ ^{naires} maris: drets tenents, que també mereixen el meu

6
algún macaronot por afortunat, ~~es~~ piques processats; altres
menes de bestiar de la mateixa especie.

A Ginebra, naturalment hom hi troba tota mena de cafis de
totes les categories socials
els conseqüats als turistes estrangers i conferenciers. Aquells que
la fama ha escampat fronteres enllà, els clients dels quals
són els delegats internacionals de l'O. N. U., del B. G. T. de la
Creu - Roja; ~~Exemple:~~ la desapareguda Babària, les Empa-
ssadors, Le Glove on els pobles han escrit en, passar una
part de la història del món.

Aquests, amb els menys recitlants cafis burgesos des
seus baies; des quals de heman també tenen una
història interessant

respecte encara que el meu afecte. No els desrecorria
 perquè altres cafés de cafè ho farien o ho han fet millor
 que jo. La història dels cafés de Ginebra mereix una aten-
 ció especial com la mereixen els de París, els de Londres i els
 de Barcelona. Hi ha gent que hi ha passat les millors
 hores de la seva vida i també les més negres i desesperades.

Les més perilloses i incertes. Qualsevol cafè on es reuneixen
 homes i dones de qualsevol classe social i cada classe té tanca un
 interès que li és propi - constitueix la més interessant
 de les novel·les, drames, comèdies polítiques, socials, i sentimentals.
 Aquests cafés que durant unes hores ens acullen, ens escolten
 ens reuneixen els uns als altres amb una o mil possibili-
 tats d'amistat i fins - sovint - d'amor ~~des~~ rellamen
 plomes destinades a perpetuar-los.

a agermanar i - naturalment ⁷ a desunir els humans, homes
i dones, homes amb homes

Aquests cafés humilíssims que veïnjaven amb la feia de
tècnica van aullir-me sovint i allí vaig conèixer una
part de la societat que fins llavors havia ignorat la clientel·la
inhabitual dels quals són principalment meques: ^{incontrolades} maraons
més de la més baixa ^{especie} categoria als quals ^{adés i ara s'hi barreja}
alguns pèssims ^{precasat} (allí ^{els} ^{procedim de} ^{francesos})
així com els grans establiments amb categoria internacional
frequentaven els casinos i els cafés-concerts i els hotels de
primera classe categoria, els dangings més luxosos les
aiques terminals. ^{Aquests és donc no els veig ni a París ni a Llívia.}
~~els~~ ^{els} ^{meus} ^{cafés} ^{no} ^{me}
els freqüentava la terrayada. Però minque no s'hi
embriagava ni s'hi drojava perquè minque no disposava de
calers per a ~~fer~~ ^{practicar} aquests viciis

8
Jo recordava amb nostàlgia els cafés de bohemis
que havia freqüentat els primers temps del meu exili quan
encara a la guerra civil espanyola ofegava els darrers ~~últims~~
batacs de la moribunda República i jo no havia escapat
~~del calze~~ la porra de la ~~nostra~~ ^{amara cura} ~~malaltia~~. Aleshores eren esplendorosos
en comparança amb els cafés de mala mort i pijaris en-
ternament ~~on~~ ^{on} vaig refugiar-me al començament de la se-
gona guerra mundial. Aquells cafés de bohemis: La Perazzo, Le
clémence, el café del consolat eren llocs de categoria com
parats als que freqüentava ^{jo} ~~el~~ prop de la Golfa de Winkelried.

quien ~~també~~ els ~~patrons~~, els ~~danzings~~ més luxosos de la

~~ciutat~~ ~~el~~ ~~preu~~ d'una ~~cervesa~~ ~~era~~ ~~modestíssima~~ ~~en~~
~~com~~ ~~la~~ ~~me~~ ~~la~~ ~~cervesa~~ ~~no~~ ~~em~~ ~~feia~~ ~~gaire~~ ~~guis~~ ~~en~~ ~~vista~~

~~en~~ ~~era~~ ~~la~~ ~~consumició~~ ~~més~~ ~~barata~~ ~~que~~ ~~hom~~ ~~hi~~
~~servia~~, ~~en~~ ~~demanava~~ ~~invariablement~~. Per pocs centims

~~tenia~~ ~~el~~ ~~dret~~ ~~d'escalfar~~ ~~me~~ ~~tantes~~ ~~hores~~ ~~com~~ ~~vulgarment~~
~~algun~~ ~~que~~ ~~sino~~ ~~el~~ ~~dret~~ ~~de~~ ~~compartir~~ ~~la~~ ~~calor~~ ~~natural~~ ~~valent~~

~~tre~~ ~~feia~~ ~~amistat~~ ~~amb~~ ~~aquella~~ ~~classe~~ ~~societal~~ ~~tan~~ ~~desprestigiada~~
~~després~~ ~~de~~ ~~tot~~, ~~tan~~ ~~anivellada~~ ~~que~~ ~~moralment~~ ~~amb~~ ~~la~~ ~~suma~~ ~~el~~ ~~ite~~ ~~de~~ ~~les~~

classes socials. A força de veure'm entre ells, els clients i clientes

del cafè de mala mort i pitjor anomenada, em consideraven

del mateix nivell social que ells, és a dir del més baix. ~~Si~~

~~em~~ ~~basem~~ ~~en~~ ~~Si~~ per establir una classe social em basem en

els mitjans econòmics; en la representació social, hem de re-
començar que no anaven errats. Subts que esp dels freqüenta-
dos d'aquests establiments, home o dona, visqués més sobrament
que jo i ~~equivalencia~~ ~~que~~ ~~donar~~ ~~la~~ ~~societat~~ ~~ostentés~~, ~~una~~ ~~societalment~~
~~pintes~~ ~~cap~~ ~~categoría~~ ~~més~~ ~~inferior~~ ~~que~~ ~~la~~ ~~meua~~.

189 203

Categoria més baixa que la meua. Ells, així o creien i jo també. Les dones, ~~perquè es deixi~~ ^{perquè} ~~per~~ exercien una professió prohibida, em confiaven els seus problemes, contències que jo, com elles, anava a cercar en aquells caps un aparellament casual i lucratiu. Naturalment ~~elles~~ ^{elles} conguessos havien d'esser discretíssimes, de manera que no les descobrís un policia ^{secreta} o una rival. Generalment no passava res, les tardes: les vetlles transcórien en una pau sense entrebans. Però (Adesiara) ^{i molt breu} hi produïa un petit escàndol, no gaire espectacular: un embriac tirava el pelt de patates ^(redes) amanides amb ~~cebolla~~ ^{embotit} o el ~~bot~~ ^{bot} de cerusa, pel cap d'un altre, o una dona xixia ^{del cafè} plorant acompanyada d'un fendermo. ~~Algun no ho comentava.~~ ~~tot ho passava pres i somont~~
~~En aquells caps, la gent parlava baix com a l'eplesia~~
Es ~~drames~~ ^{matèries} hi eren silenciosos i grisos: les pobres

meuques no podien comprendre la meua aparent
 conformitat amb la llei; els agents de la llei que les
 perseguien. Cada nit, a l'hora de tançar el
 cofè dos gendarmes tan voluminosos com un
 armani rober, entraven i deien en un to ^{pero off.} ~~monòton~~ d'gatoia
~~ment ben muntat:~~ **autoritari**

- Mssie' dam, l'heure

Passaven una mirada somorta damunt ^{de} les
 taules. Esperaven dos, tres minuts. Si ningú no
 es movia - generalment ningú no en tenia gaires -
 formaven a dir

- Mssie' dam, l'heure.

meuques ~~no podien~~ (204 B) ~~per~~ la meua actitud un peu mista
decretius gendarmes ~~que~~ ~~entraven~~ ~~cap~~ ~~nit~~ ~~al~~ ~~set'~~ ~~a~~ ~~l'hor-~~
de tanar l'establiment, dos peganteses i decretius gendarmes
tan voluminosos com armaris ^{en un to de ben muntats;} ~~entrevien~~ ~~i~~ ~~deien~~ ~~automatizament~~ ~~"~~ ~~Messieur~~ ~~-~~ ~~James~~
~~l'heure~~" ~~Parsejaven~~ una ~~mirada~~ ~~ullada~~ ~~somorte~~ ~~davant~~ ~~les~~
~~taules~~. ~~Esperaven~~ un, dos, minuts, ~~hi~~ ~~ningu~~ ~~na~~ ~~es~~ ~~ma-~~
~~via~~ ~~l'horaven~~ ~~a~~ ~~dir~~: ~~"~~ ~~Messieur~~ ~~James~~, ~~l'heure~~. ~~Sortien~~ ~~al~~

dafora esperaven encara uns minuts: ~~travenen~~
a entrar. Aquest cop el repishe ^{-font} ~~(de~~ ~~la~~ ~~veu~~ ~~pusava~~ ~~de~~ ~~tu~~
~~de~~, el "~~Messieur~~ ~~James~~, ~~l'heure~~" era comminatori: Però ja
la meitat de la clientela era al carrer, Els gendarmes
~~no~~ ~~es~~ ~~movien~~ ~~mai~~ ~~més~~ ~~que~~ ~~el~~ ~~locl~~ ~~es~~ ~~breidava~~, ~~vigilaven~~ ~~que~~
entantar la porta ^{algu} ~~si~~ ~~algua ~~no~~ ~~romangués~~ ~~dins~~. En sortir
~~alguna~~ ~~de~~ ~~les~~ ~~meuques~~ ~~em~~ ~~comprava~~ ~~si~~ ~~es~~ ~~miraven~~ ~~amb~~ ~~con-~~
- Els odio; ~~curia~~ ~~em~~ ~~confiava~~ ~~alguna~~ ~~en~~ ~~passar~~ ~~la~~ ~~porta~~~~

La Universitat ^{literària} de Ginebra era per a mi un
 autèntic refugi intel·lectual, ^{de literatura, de gramàtica, de física i mètrica} i físic i sentimental.
 Era un autèntic refugi i ho va ésser fins la
 meua anada a Neuchâtel (a instal·lació de tres anys i mig) - ja explicava el
 motiu en la seva hora - alguns companys de la Facultat de Lletres ^{m'hi havia on -}
 Vaig donar una conferència ^{de lletres} a l'Aula Magna
 després de ^{organitzar una} jo havia escollat ^{la paraula màgica}
 on feia poc, havia escollat ^{dedicada a la literatura}
 del poeta Paul Valeri. No sé qui s'havia engegat
 clàssica castellana sobretot ^{del segle XVII}
 a organitzar ^{jo també} m'hi havia en ^{clàssica del XVII}
 esgrescat. El meu tema era la literatura ^{castellana}
^{uns comentaris sobre la literatura clàssica} particularment,
^{del segle de ura} tema que interessava alguns
^{castellans} estudiants de la Facultat de Lletres. Per a il·lustrar el
 meu parlament jo comptava amb la col·laboració d'un

199 B ~~199~~
ha Bavària on s'ha escrit una part important
de la història del món, les Embassades de la Globe...
Tots aquests il·lustres cafès, que no descriuré, així com una
munició d'altres ^{menys celebres,} que també mereixen el meu respecte, però no
el meu afecte ~~passar-se per alt.~~ i que tampoc no descriuré ~~també tan breument~~ perquè
podrien descriure tant o més bé que jo, perquè s'hi han passat
hores i més hores consumint barrets de cerbera, litres i més
litres de l'ingrat vi blanc del país, fumant-hi grans
pipades de tabac negre i xerrant, discutint o callant
hores senceres, vetllades senceres entre ~~el~~ moblatge de
bona fusta vernissada, ^{profusió d'ornamentament} ratmusfera femosa i intensa, ~~calent~~
~~facció animal~~ ^{especialment a} Però la tendresa del meu record em lliga
a una altra mena de cafès, els de mala mort i pitjor amonena-
da, aquells que es situaven justament en el meu barri i que
només coneixia una petita part de genèrbans, els més humil-
ment sospitosos, els més modestament viciósos i ~~fora de llet de~~
~~gras~~ ~~però~~ tan insignificants que la policia tot i no ig-

~~184~~ 198 P

Es cafès de mala mort i pàtut anomenada

un dels meus projectes fallits - n'hi ha molts més de fallits que de realitzats, - era escriure una obra consagrada ^{exclusivament} als cafès de Ginebra. No pas, és clar, als cafès que tots coneixien els destinats als turistes, els burgesos, ginebrins i empederats, a als funcionaris i delegats ~~a l'elecció~~ internacional:

Ginebra (com, per exemple La Bavària, Elts Embaixadors la S. de N. del P I I) el Ald Gm el globe La Bergerie dignes

descriure ^{amb tots els} ~~elegantíssims, àrabs, elegants, burgesos, mig elegants~~ ^{comforables, elegants, seleccionats, també} ~~amb burgesos destinats a els burgesos i obrers~~ ^{maravells de} ~~claros~~ i de gent, on la petita burgesia s'aplega com en un temple, les nits del desitables, i les tardes dels diumenges

Vdd B

meuques clandestines barates - la prostitució amb carta professional i ~~estava amb~~ garanties d'higiene, ~~estava~~ prohibida al país - Les prostitutes que frequentaven aquests establiments de mala mort també eren meuques de mala mort i els pèsses i algun macaronet ~~tampoc no tenien categoria~~ ^(im. permeten exercir - ho amb majuscules?) i distingides prostitutes així com els grans Estafadors amb categoria internacional frequentaven els grans cassinos, ~~els~~ els cafès concerts, els hotels de primera ~~classe~~ ^{categoria;}, els danzings més luxosos... Els meus cafès només els frequentava la terrassa. Però ningú no s'hi embriogava ^{ni s'hi drogava} perquè ningú no tenia cap por practicar aquest ric. ~~Però~~

llibertat i drets cràtics constitucionals: 234 p.

tradicional que es veien complicades per les dificultats

aquí el no miquel ~~cada cop més~~ individual

yo continuava a cercar refugi en els cafes de mala ^{mort} fama

per a pitjor amoninada ^{la chignella} i joves despreocupats ^{parlats} dels quals ja no era ^(format)

artistes i bohèmies: Sino d'una clientela ^{mes miserable} ~~en~~ difícil.

de catalogar d'un nou social difícil de catalogar

menques de la pitjor ^{quasi} ~~espece~~ ^{tan} ~~honorables~~

o mes que les ~~de~~ ^{ten} ~~millor~~ ^{classificades} ~~espece~~ ^{socialment} i no tenen ~~la~~ ^{la} ~~mateixa~~ ^{mateixa} categoria

~~per~~ ~~alguns~~ ~~països~~ ~~de~~ ~~toute~~ ~~sort~~, algun macarró ^{mot} ~~des~~ ~~credito~~ ~~tot~~ ... però ^{decobert}

~~els~~ ~~esmentats~~ ~~cafes~~ ~~veïnegaven~~,
Per que hi ha ~~amb~~ ~~aquesta~~ ~~gent~~ ~~en~~ ~~preguntats~~

~~amb~~ ~~el~~ ~~carer~~ ~~de~~
Winkelried, ~~la~~ ~~cel~~ ~~animal~~ ~~que~~ ~~es~~ ~~gaudia~~ ~~en~~ ~~aquest~~

~~establiment~~ ~~que~~ ~~es~~ ~~gaudia~~ ~~en~~ ~~aquest~~ ~~establiment~~ ~~era~~ ~~en~~ ~~aquest~~

~~establiment~~ ~~social~~ ~~establiment~~ ~~social~~ ~~establiment~~ ~~social~~ ~~establiment~~ ~~social~~ ~~establiment~~ ~~social~~

220 ~~215~~ ~~Consultat~~
ritat dels segles. Tenir o no tenir ~~unes~~ ~~peses~~ ~~de~~ ~~travalla~~ per
pagar la cervesa o el cafè, no privava ~~ni~~ ningú d'entrar-hi.
Ningú no es deia a l'estil de Hamlet: "Tenir o no tenir
aquesta és la qüestió" sinó "tenir o no tenir no és cap qüestió".
El que no devia centims pagava amb un ~~mal~~ ~~val~~ val. En qual
sevol tros de paper escrivia "Val per un lre de cervesa" o
"Val per una Tasse de cafè" ^{amb llet} Signava amb el seu nom i lles-
tos! El cafeter pensava amuntegava ~~en~~ el paperam ^{el} qual
parississimament es convertia en ~~moneda~~ ^{peru} moneda. Alguns pagaven.
Eren ^{pols} els més aburgats, els més estúpidament anarònics de
la colla, els qui mai no arribaven enllà. La majoria
dels bohemis entraven ^{en al} "Cafè de Consolat", és a dir, ^{amb} sense l'intenció
de pagar. En arribar l'hora de fer-ho, s'escuraven les
butxaques. Quan ^{en} no hi trobaven res, deien amb tota simplicitat
"No en tinc!" "Et signaré un val" Quan ^{en} hi trobaven al-
gunes ~~peses~~ ^{les} peses de níquel, ^{les} lliurava al cafeter "No entric més
confessaven humilment i l'altre, no menys humilment, ^(les acceptava)
^(alçant les espatlles)